W KRAKOWIE POWSTAJE PIERWSZA W POLSCE GESTALTOWSKA SZKOŁA PODSTAWOWA

Od września ma ruszyć pierwsza w Polsce szkoła podstawowa prowadzona według zasad pedagogiki gestalt, która będzie prowadzona przez fundację Domowa Szkoła. Fundacja będzie prowadziła zajęcia szkolne dla dzieci w wieku zerówkowym i wczesnoszkolnym (klasy 1-3). W okresie burzliwych zmian dotyczących pójścia 6-latkówdo szkoły, jest to doskonała alternatywa dla niezdecydowanych rodziców.

Zajęcia w szkole będą prowadzone w bardzo zindywidualizowany sposób, a nauczyciele będą dostosowywać podstawę programową do możliwości każdego ucznia. Dzięki temu dzieci na przełomie przedszkola i szkoły mogą płynnie wejść w nowy system funkcjonowania, godząc naukę z zabawą. W kontekście zdobywania wiedzy dzieci będą uczyć się systematycznej pracy i odpowiedzialności za własny proces nauczania. Jednocześnie w Domowej Szkole znajdzie się przestrzeń i czas na swobodną zabawę dzieci, która, jak pokazują badania, ma bardzo duży wpływ na prawidłowy i harmonijny rozwój dzieci.

Kolejną sferą, o którą zadba gestaltowska szkoła jest rozwój społeczny i emocjonalny dzieci. Zajęcia będzie prowadzić wykwalifikowana w tym celu kadra, a za całą szkołę odpowiadają dwie certyfikowane psychoterapeutki – Joanna Jeżak i Agata Szenkowska.

Nadzór merytoryczny nad tym nowatorskim przedsięwzięciem będzie sprawować prof. Wiktor Żłobicki z Uniwersytetu Wrocławskiego, specjalista z zakresu pedagogiki gestalt.

Aktualnie rozpoczyna się nabór do klas 0-3.

www.domowaszkola.edu.pl

Baza wiedzy:

Szkoły alternatywne

Rodzice coraz bardziej świadomie kształtują ścieżkę edukacyjną swoich dzieci. Już nie wystarcza im to, że szkoła jest blisko, oferuje dużą liczbę godzin angielskiego i zajęcia pozalekcyjne. Chcą zapewnić swoim dzieciom jak najbardziej wszechstronny rozwój. A dla każdego ta „wszechstronność" może oznaczać coś innego. Tradycyjnej szkole coraz trudniej zaspokoić te potrzeby.

W ciągu ostatnich kilku lat możemy zaobserwować w Polsce rozkwit szkół alternatywnych. Na świecie ich rozwój trwa już od dobrych 100 lat. W naszym kraju pierwszy alternatywny nurt w wychowaniu zapoczątkował Janusz Korczak. Zwracał on uwagę na wolność, odpowiedzialność, relacje społeczne i uważność na dziecko. Po wojnie, z oczywistych powodów, rozwój szkół alternatywnych mógł nastąpić dopiero po 1989 roku. Pierwsze takie placówki rozwijały się przede wszystkim we Wrocławiu. Była to Wrocławska Szkoła Przyszłości (powstała jeszcze w latach osiemdziesiątych), czy ASSA – Autorska Szkoła Samorozwoju. Obie szkoły działają do

dzisiaj.

Obecnie powstają nie tylko nowe szkoły waldorfskie i Montessori, ale także coraz większe zainteresowanie wzbudzają szkoły demokratyczne, działające na zasadzie unschoolingu, szkoły leśne, w najbliższym czasie powstanie pierwsza w Polsce szkoła gestaltowska. Część rodziców decyduje się uczyć dzieci samodzielnie, zastępując tradycyjną szkołę edukacją domową.

Programy szkół systemowych oraz prywatnych, a nawet alternatywnych, w deklaracjach są do siebie coraz bardziej podobne. W każdej szkole zwraca się uwagę na „wszechstronny rozwój uczniów" i „indywidualizację procesu nauczania". Jak w tym gąszczu różnych informacji wybrać szkołę odpowiednią dla naszego dziecka?

Oto krótka charakterystyka poszczególnych szkół alternatywnych rozwijających się w Polsce:

Szkoły Montessori

Pierwsze placówki Marii Montessori powstały na początku XX wieku we Włoszech. Hasłem przewodnim jej pedagogiki było zdanie: „Pomóż mi to zrobić samodzielnie". Podstawowym założeniem było przekonanie, że dzieci w naturalny sposób dążą do rozwoju. To, co sprzyja rozwojowi, to aranżacja przestrzeni, odpowiednie pomoce dydaktyczne oraz umożliwienie dzieciom swobodnego korzystania z tej aktywności, na którą mają w danym momencie ochotę. Maria Montessori zrezygnowała z klasycznego podziału na lekcje, dzieci nie musiały siedzieć w ławkach. Skupiały się na własnych zainteresowaniach, a nauczyciel pełnił funkcję wspierającą, ewentualnie proponował formy aktywności dostosowane do rozwoju poszczególnych uczniów. Pedagogika Montessori stawia na samodzielny rozwój intelektualny każdego z dzieci.

Szkoły waldorfskie

Szkoły waldorfskie, inaczej steinerowskie (koncepcję szkoły stworzył Rudolf Steiner) powstały na początku XX wieku w Niemczech. Najważniejsze założenie, to wychowanie do wolności w zgodzie z naturą. Dla pedagogów waldorfskich rozwój intelektualny jest równie istotny jak rozwój emocjonalny i artystyczny. Przez pierwsze sześć lat w szkole waldorfskiej dzieci są w dużej mierze pod opieką jednego nauczyciela – wychowawcy, który znając dzieci i będąc z nimi przez większość lekcji ma możliwość widzenia całości procesu rozwoju dziecka.

Nauczanie w szkole waldorfskiej opiera się na stałym rytmie. Dzieci rano mają lekcję główną, na której poruszany jest temat przewodni danego dnia. Uczniowie nie mają podziału na poszczególne przedmioty, pracują raczej na zagadnieniach tematycznych. Po lekcji głównej mają czas na blok artystyczny i praktyczny.

Nauczanie domowe

Dziecko pozostające w nauczaniu domowym formalnie jest zapisane do szkoły, nie musi jednak realizować obowiązku szkolnego w placówce. Rodzice zobowiązują się do zapewnienia mu warunków do zdobycia wiedzy z zakresu podstawy programowej z danego etapu edukacji. Aby otrzymać promocję do kolejnej klasy, dziecko musi zdać egzamin w szkole, do której formalnie

jest przypisane. Rodzice, którzy wybierają dla swojego dziecka edukację domową, najczęściej nie zgadzają się z tradycyjnym sposobem przekazywania wiedzy i albo rzeczywiście decydują się wspierać rozwój swojego dziecka osobiście, albo szukają innych form edukacji, która nie mieści się w żadnej szkolnej placówce edukacyjnej.

Szkoły demokratyczne

Pierwsza szkoła demokratyczna na świecie - Summerhill - została założona w 1921 roku w Anglii przez Alexandra Sutherlanda Neilla. W Polsce uczniowie szkół demokratycznych muszą być formalnie objęci nauczaniem domowym. Pierwsze szkoły demokratyczne, działające na zasadzie unschollingu, zaczęły powstawać 3-4 lata temu w Poznaniu (Trampolina) i Warszawie (przy Fundacji Bullerbyn) oraz w Łodzi, Wrocławiu i Krakowie. Neill wychodził z założenia, że dziecko, które ma możliwość swobodnego rozwoju, będzie chętnie pogłębiało to, co je naprawdę interesuje. A więc poza wolnością szkoła demokratyczna przywiązuje dużą wagę do samoświadomości i poczucia odpowiedzialności za własne wybory i w ogóle za siebie.

W szkołach demokratycznych, jak sama nazwa wskazuje, panuje demokracja. Każdy, bez względu na wiek, posiada jeden głos. Dzieci mają prawo decydować o swojej aktywności. Bez względu na to, czy będzie ona związana z edukacją, czy nie. Często nauczyciele w szkole demokratycznej mówią, że dziecko, które uczęszczało do szkoły systemowej musi przejść swoisty „detoks", by wróciła mu naturalna potrzeba zdobywania wiedzy, czyli przez parę miesięcy dziecko może mieć dużą niechęć do jakiejkolwiek aktywności typowo edukacyjnej.

W szkole demokratycznej za efekt nauczania odpowiedzialni są wyłącznie uczniowie. To oni decydują, czego, jak i kiedy będą się uczyli, a nawet, czy w ogóle w danym momencie chcą się uczyć.

Szkoły leśne

Leśne przedszkola zaczęły powstawać w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych w Skandynawii, później w naturalny sposób zaczęły powstawać pierwsze szkoły. Obecnie mamy w Polsce kilka leśnych przedszkoli (np. Leśna Osada w Krakowie) i dwie szkoły podstawowe. Ideą nurtu edukacji leśnej jest kontakt z naturą. Dzieci większość czasu (nawet 80%) spędzają na zewnątrz – w lesie lub na specjalnie dla nich przygotowanym terenie w mieście.

Szkoły gestaltowskie

W najbliższym czasie powstanie pierwsza w Polsce, a dokładnie w Krakowie, gestaltowska szkoła podstawowa. Opiera się ona na założeniach psychologii i pedagogiki gestalt. Gestalt zakłada, że istnieje pięć obszarów rozwoju człowieka: emocjonalny, społeczny, fizyczny, intelektualny i duchowy. Ważne w edukacji jest to, aby dbać o nie wszystkie. Istotnym aspektem jest rozwój świadomości i odpowiedzialności dziecka. Dzieci w szkole przebywają głównie z jednym nauczycielem prowadzącym, który zna dobrze uczniów przez cały okres trwania szkoły podstawowej. W klasach I-III zawsze w czasie zajęć przebywa też druga osoba dorosła. W pedagogice gestalt bardzo istotne jest budowanie relacji z drugim człowiekiem. W szkole zakłada się, że to, jak będziemy umieli nawiązać i podtrzymać relację z koleżanką, kolegą,

nauczycielem przekłada się na umiejętność budowania satysfakcjonujących związków w przyszłości.

Dzień w szkole gestaltowskiej składa się z trzech części: pracy indywidualnej, czasu na temat główny dnia oraz pracy grupowej (projektowej) nad danym tematem. Dzieci nie mają podziału na 45-minutowe lekcje, przedmioty łączone są w bloki tematyczne, nie ma też typowych ławek. Przy stolikach dzieci siedzą najczęściej podczas bloku zajęć indywidualnych, później raczej korzystają z przestrzeni sprzyjającej pracy zespołowej. Dodatkowo dzieci uczestniczą w zajęciach artystycznych i sportowych, według własnych upodobań i potrzeb.

Na początku roku (młodsze dzieci w cyklu semestralnym lub co miesiąc) dziecko z pomocą nauczyciela wyznacza sobie zadania, nad którymi chce pracować w danym czasie. Robi to w czasie pracy indywidualnej (np. ćwiczenie motoryki małej, nauka czytania i pisania itp.).

Szkoły daltońskie

Szkoły daltońskie założyła H. Parkhurst w Stanach Zjednoczonych. Bardzo istotny w koncepcji szkoły jest plan daltoński, czyli świadomie zaplanowany czas, zilustrowany za pomocą specjalnych tablic, który pomaga dzieciom w rozplanowaniu tygodniowej pracy (dzieci na początku każdego tygodnia dostają informację, co w danym tygodniu mają do zrealizowania). Trzy główne filary planu daltońskiego to samodzielność, odpowiedzialność i współpraca w zespole. Przykładem szkoły daltońskiej jest School4child – Szkoła Podstawowa ABiS w Łodzi.

PODSUMOWANIE:

Czym się różnią szkoły systemowe od alternatywnych?

W szkołach systemowych dzieci przez większość lekcji pozostają w klasie, w szkolnych ławkach. Nauczyciel występuje w roli wykładowcy, wszystkie dzieci zajmują się tą samą aktywnością. Motywacja do nauki jest zewnętrzna – dziecko uczy się dla ocen, rodziców, nauczyciela albo by uniknąć kary (złej oceny, uwagi, niezadowolenia dorosłych). Szkoła systemowa stawia przede wszystkim na rozwój intelektualny dzieci, właściwie pomijając rozwój emocjonalno-społeczny. Ważnym aspektem szkoły systemowej są testy, sprawdziany, przygotowywanie się pod egzaminy.

W szkołach alternatywnych najczęściej w klasie jest mniejsza liczba uczniów, dzieci mają program dostosowywany do ich indywidualnych potrzeb. Sprzyja temu brak podziału na poszczególne lekcje i możliwość wspierania przez nauczycieli dzieci, które w danym momencie tego potrzebują. Nauczyciel jest mniej dyrektywny, nauka opiera się na motywacji wewnętrznej dziecka. Dzieciom pozwala się na większą wolność w doborze aktywności. Sprzyja to większej samoświadomości i odpowiedzialności młodego człowieka.

Na przestrzeni ostatnich lat zmienił się model rodzicielstwa. Dziecko traktowane jest coraz częściej jako mały człowiek, który ma swoje potrzeby i prawa równie ważne, co prawa dorosłych. Pokolenie współczesnych rodziców wychowało się i wykształciło w tradycyjnym modelu edukacji. Pewnie prawie każdy rodzic choć część tego okresu wspomina z mieszanymi

uczuciami. To wszystko sprawia, że rodzice coraz częściej szukają placówek edukacyjnych, w których ich dziecko będzie traktowane zgodnie z nowym modelem rodzicielstwa - w sposób podmiotowy i indywidualny.

/informacja prasowa/